Traktat dobrosąsiedzki w życiu regionu

Najbardziej widoczne skutki Traktatu dobrosąsiedzkiego z 1991 roku można dostrzec nie w dokumentach dyplomatycznych, lecz w codziennym życiu regionu. To właśnie na Górnym Śląsku i Opolszczyźnie współpraca polsko-niemiecka stała się częścią lokalnej polityki, edukacji, kultury i działalności społecznej.

Szczególne znaczenie ma obecność przedstawicieli mniejszości niemieckiej w samorządzie regionalnym i lokalnym. Od początku lat dziewięćdziesiątych reprezentanci mniejszości uczestniczą w pracach sejmiku województwa opolskiego, rad gmin i powiatów, współtworząc regionalną politykę kulturalną, edukacyjną i społeczną. Dzięki temu kwestie wielojęzyczności, ochrony dziedzictwa kulturowego czy współpracy transgranicznej stały się trwałym elementem życia publicznego regionu.

Stale rosło znaczenie instytucjonalnych form współpracy polsko-niemieckiej. Ważną rolę odegrały komisje międzyrządowe i regionalne, partnerstwa województw, miast i gmin oraz działalność euroregionów. Region stał się przestrzenią intensywnej współpracy edukacyjnej, infrastrukturalnej i kulturalnej wspieranej zarówno przez oba państwa, jak i programy Unii Europejskiej, zwłaszcza INTERREG.

Jednym z symboli tej współpracy stał się **Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej,** który od końca lat dziewięćdziesiątych realizuje projekty edukacyjne, historyczne i społeczne związane z dialogiem polsko-niemieckim oraz dziedzictwem pogranicza. Organizowane przez Dom debaty, warsztaty, wystawy i programy młodzieżowe współtworzyły nową kulturę dialogu w regionie.

Ważnym miejscem dialogu i pracy nad dziedzictwem regionu stało się również Górnośląskie Centrum Kultury i Spotkań im. Josepha von Eichendorffa w Łubowicach. Centrum organizuje konferencje, spotkania młodzieży, wydarzenia literackie i projekty poświęcone historii oraz kulturze Górnego Śląska.

Dużą rolę odgrywają również media i inicjatywy społeczne mniejszości niemieckiej. Program telewizyjny **„Schlesien Journal", produkowany przez TVP3 Opole**, dokumentuje życie społeczności niemieckiej w Polsce oraz przemiany zachodzące na Górnym Śląsku. Organizowane są kongresy mniejszości niemieckiej, wydarzenia upamiętniające historię regionu oraz liczne inicjatywy edukacyjne i kulturalne.

Ważną rolę odgrywa również wydawany w Opolu **„Neues Wochenblatt"** – najważniejsze medium mniejszości niemieckiej w Polsce, które od 2025 roku funkcjonuje w nowej formule prasowo-cyfrowej, łącząc tradycyjną prasę z działalnością internetową, podcastami i mediami społecznościowymi.

XXIX Seminarium Śląskie
Źródło: fot. z archiwum DWPN

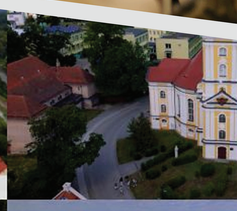

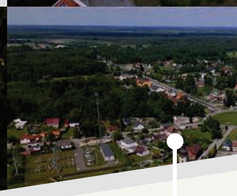

Czołówka programu „Schlesien Journal" w TVP 3 Opole
Źródło: fot. z archiwum TVP 3 Opole

Współpraca polsko-niemiecka coraz częściej przybiera wymiar codziennych praktyk społecznych. Kolonie językowe dla dzieci, projekty sportowe i edukacyjne, lokalne festiwale czy program **„Miro Deutsche Fußballschule",** łączący naukę języka niemieckiego z treningiem piłkarskim, pokazują, że dialog polsko-niemiecki stał się częścią doświadczenia młodego pokolenia.

Region pozostaje jednak również przestrzenią sporów i negocjowania pamięci. Dyskusje o języku, edukacji, upamiętnieniach czy szerzej – o miejscu mniejszości niemieckiej w życiu publicznym pokazują, że pozytywne skutki Traktatu dobrosąsiedzkiego nie są dane raz na zawsze. Górny Śląsk pozostaje jednym z najważniejszych laboratoriów polsko-niemieckiego współistnienia w Europie.

„Polska, która nie tylko zmieniała się wewnętrznie, ale też swą polityką zagraniczną, także stosunkami z Niemcami, stawała się pozytywnym czynnikiem w polityce europejskiej"

– pisał Roman Kuźniar.

Czaspismo „Neues Wochenblatt.pl"
Źródło: fot. z archiwum Neues Wochenblatt.pl

Występy na 35-lecie TSKN
Źródło: fot. archiwa z Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Niemców na Śląsku Opolskim

